

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»**

МАТЕРІАЛИ

XI Інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених

ОСВІТА ТА СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ

ОДЕСА-2023

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»**

**кафедра філософії, соціології та менеджменту соціокультурної
діяльності**

М А Т Е Р І А Л И

XI Інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених

ОСВІТА ТА СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ

(Одеса, 20-21 квітня 2023 року)

Одеса -2023

УДК: 37+316.61

Освіта та соціалізація особистості. *XI Інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених* (Одеса, 20-21 квітня 2023 р.) 103 с.

Рецензенти:

Бойко Анжела Іванівна – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософських і політичних наук Черкаського державного технологічного університету

Халапсис Олексій Владиславович - доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін Дніпровського державного університету внутрішніх справ.

Збірник матеріалів Інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Освіта та соціалізація особистості» вміщує матеріали, які досліджують освіту ХХІ століття, інновації та перспективи розвитку; стан та проблеми реформування системи української освіти; філософію освіти перед викликами сучасності; молодь в освітньому просторі: механізми соціалізації та самореалізації; соціальну адаптацію особистості в умовах суспільних трансформацій; ціннісні орієнтири та культурні практики особистості в українському суспільстві та розглядаються девіації та суспільні рухи у соціальному просторі сучасної України. Рекомендовано для науковців, педагогів, докторантів, аспірантів, здобувачів освіти.

Ухвалено до друку та розповсюдження мережею інтернет вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Список використаної літератури

1. Кушпіт В. П. Сексуальні девіації як об'єкт кримінологічного аналізу. Львів, 2014. 5 с.
2. Саричев Я.В., Устенко Р.Л., Сонник Є.Г. Сексуальні девіації. Судова сексологія (для студентів вищих медичних навчальних закладів), Полтава, 2018. 144 с.
3. Чуприков, А. П., Цуприк Б. М. Нормальна та кримінальна сексологія: підруч. для студ. вищ. навч. закл. Київ: «Вид. дім «Персонал», 2011. 252 с.

Йорж Руслан Анатолійович - здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти ОНП Філософія, кафедра філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Південноукраїнського національного педагогічного університету ім. К.Д. Ушинського (Одеса).

Науковий керівник – **Атаманюк Зоя Миколаївна**, доктор філософських наук, доцент кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

ОСОБИСТІТЬ НА ШЛЯХУ ДО САМОПІЗНАННЯ

Як відзначав американський психолог, один із засновників і лідерів гуманістичної психології К. Роджерс: «людина прагне відмовитися від маскуваності свого істинного «Я», від догоджання іншим; вона рухається до повної відкритості тому, що відбувається усередині неї, вона вчиться тонко прислухатися до себе» [1]. Тобто людина аналізує свої внутрішні процеси та хоче максимально збільшити рівень внутрішніх змін і росту. За словами датського теолога С. Кьєркегора на шляху самопізнання необхідно постійно робити нові кроки до «буття у свідомості», бути «тим Я, яким ти істинно є» [2].

Кожна людина є унікальною особистістю і по своєму сприймає як саму себе, так і навколишній світ, в якому вона піддається різним впливам, через які і формується самопізнання людини і її самоідентичність. На думку американського психоаналітика і психологині, однієї з ключових фігур неофрейдизму К. Хорні, в багатьох теоретичних посиланнях передбачається, що пізнати себе – справа доволі проста. Але це ілюзія, причому ілюзія, безумовно, шкідлива [3]. На її думку, якщо людина аналізує себе, не маючи при цьому за потребу самозвеличання, то залишається потяг до удосконалювання. Але якщо нарцисичні прояви привалюють в процесі самопізнання, вони також пробуджують бажання людини саморозкриватися, але в той самий час і перешкоджають її реалізації.

На шляху до самопізнання перед людиною постає задача – чесно і прямо подивитися на власні проблеми, цілі, усвідомити фактори, що дотепер

залишилися неусвідомлюваними. Самопізнання не є тільки інтелектуальним процесом, що також ускладнює задачу. У працях Ш. Ференці і О. Ранка, наприклад, підкреслюється, що самопізнання – це водночас і інтелектуальний процес, і емоційне переживання, це ніби витягування всієї інформації про себе з середини душі та підсвідомості [4, 5].

Треба також згадати класичне невір'я З. Фрейда, що у прагненні до саморозвитку людське «Я» – немічний посередник, що кидається між вимогами інстинктивних потягів, зовнішнім світом і свідомістю. Але Фрейд у своїй роботі про тлумачення сновидінь, аналізуючи власні сновидіння, все ж таки визнав, що деякою мірою самоаналіз є можливим. Це особливо цікаво з того погляду, що всією філософією Фрейда можливість самоаналізу заперечувалася [6].

В сучасному світі останнім часом популяризується тема особистісного росту, самореалізації, пізнання себе з метою досягнення життєвого успіху, щастя та інших цілей. І це явище носить масовий характер. Людина намагається швидко і легко вирішити психологічні проблеми, викопує дитячі травми і без необхідних знань намагається їх позбутися. Людина постійно виходить із зони комфорту, змінює своє життя навмання, іноді навіть не усвідомлюючи, що шлях, яким вона іде може бути психологічно травматичним, або хибним, який веде до цілей, які саме цій людині чужі і непотрібні. І тоді настає розпач, людина може навіть загнати себе у кут чи захворіти.

Я згоден із багатьма науковцями, що самопізнання – це поступовий, важкий, тернистий шлях, часом болісний і неприємний процес, і якщо людина цього не усвідомлює, тоді це стає просто небезпечним.

Самопізнання – це постійний процес, що починається з моменту народження людини і триває все життя. Знання, що відображають сутність людини, формують її цінність для суспільства. Простіше кажучи, чим краще людина розуміє свою унікальність (характер, здібності, мислення, мотивацію тощо), тим більше задоволення вона отримує від життя. Самопізнання пропонує шлях до реалізації власних бажань та прагнень. Знаючи себе, відкриваючи крок за кроком глибину своєї особистості, ми починаємо рухатися до самореалізації. І це допомагає знайти місце у величезному зовнішньому світі. Місце для всіх.

Коли знань про себе недостатньо, людина може:

1. Почуватися невпевнено, тривожно і легко вибиватися з колії. Якщо ми не пізнаємо себе, ми завжди перебуваємо в небезпеці. Адже відсутність ясного набору цінностей ставить нас у невизначене становище та змушує витратити більше енергії і навіть нервів. Знання того, що для нас важливо, з чим ми готові миритися, а з чим ні, зробить наше життя комфортнішим і спокійнішим.

2. Створювати невиправдано напружені та складні стосунки. Ми не зможемо налагодити стосунки з іншими людьми, якщо не налагодимо стосунки із собою. Розуміння своїх мотивів і моделей поведінки в певних ситуаціях допоможе перервати їх циклічність. Циклічність відбувається саме через брак

інформації про себе. Ми схильні проектувати свої риси на інших людей, і якщо ми не приймаємо наші тіньові сторони, це викликає у нас негативну реакцію і, як наслідок, негативне ставлення до іншої людини.

3. Вибирати невідповідну нам роботу і переслідувати хибні цілі. Коли настає час вибирати професію або хоча б напрямок діяльності, найімовірніше, більшість із нас керується думками інших людей. Коли ми орієнтуємося на потреби та бажання інших, зростає можливість пропустити власні. Безумовно, до порад варто прислухатися, але керуватися потрібно лише обґрунтованими власними переконаннями та бажаннями. А щоб ними керуватись, їх треба визначити.

4. Витратити свій час та гроші на те, що не приносить щастя. Без самопізнання людина робитиме невірний вибір. Знаючи себе, ми перестанемо витратити час на людей, з якими відчуваємо себе слабше або з якими нам просто не цікаво, і перестанемо займатися марними речами, такими як, наприклад, купівля непотрібного одягу на розпродажі.

Але, чому ж людині так важко пізнати саму себе і відповісти соціуму, і самому собі на питання «Хто я є?».

Перш за все, тому що цей процес є комплексом дій – самостереження, рефлексії, самоаналізу та самооцінки. Люди, які вважають, що шлях до себе буде простим, рано чи пізно стикаються з труднощами розчаруються і вирішують припинити пошук істини, пошук свого «Я». Небезпеку на шляху до самопізнання становить хибне самоідентифікування людини.

Існує три сфери, з якими люди себе ідентифікують:

1. Я є тим, що роблю, чим займаюсь. Якщо особа має уяву про себе поєднуючи з професією, статусом, роботою, діяльністю, то вона дуже ризикує розчаруватися в житті. Наприклад, у випадку, коли за станом здоров'я не може виконувати професійну діяльність.

2. Поєднання себе з тим що маю. Коли особа пишається своїми статками, здоров'ям, освітою. В такому випадку дім життя побудований на піску.

3. Я є тим, що про мене кажуть інші.

Тобто проблемою на шляху до самопізнання є полярність можливостей. З одного боку людина може мріяти, уявляти себе такою, якою вона себе хоче бачити, жити чи бути де вона хоче, необмеженість уяви дає певну свободу. Але з іншого боку, людина обмежена часом, станом здоров'я, початковими життєвими умовами, оточенням, старістю і смертністю, врешті решт. Слабкість людини обмежує і ставить рамки, внутрішні страхи робить шлях самопізнання довгим, болісним, а іноді навіть нестерпним.

Ще однією проблемою є неможливість зупинитися на шляху до самопізнання. Цей процес потребує постійної залучення інтелектуального і емоційного. Зупиняючись, людина згодом повертається до старих психологічних програм і установок, що робить процес самопізнання ще психологічно складнішим, бо людина вимушена проходити одні й тіж самі цикли саморозвитку, які були нею покинуті через ті чи інші причини.

Самопізнання допомагає змінити неефективні звички поведінки на ефективні та корисні. За допомогою самопізнання у нас з'являється можливість:

- вносити позитивні зміни у життя;
- створювати та підтримувати відносини;
- менше розчаровуватись у роботі;
- менше піддаватися спільній паніці та чужим емоційним реакціям;
- бути більш чуйними та виявляти співчуття до оточуючих.

Але, стаючи на шлях усвідомленого самопізнання, треба враховувати усі труднощі і небезпеки які можуть вас спіткати.

Список використаних джерел

1. Роджерс К. Взгляд на психотерапию. Становление человека. – М., 1994. – 480 с.
2. Левичева Е.Н. Существование человека в контексте философии Кьеркегора // АСПЕКТЫ: Сборник статей по философским проблемам истории и современности. М., 2002. – 145 с.
3. Хорни К. Самоанализ. Психология женщины. Новые пути в психоанализе. СПб., 2002. – 425 с.
4. Ференци Ш. Тело и подсознание. Снятие запретов с сексуальности. М., 2003.
5. Ранк О. Миф о рождении героя. М. Киев. – 1997. – 115 с.
6. Процес самопізнання, його структура і роль у становленні особистості / Л. Г. Терлецька // [Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки](#). – 2012. – Вип. 14. – С. 152 – 158. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apspp_2012_14_22

Либо Марія Володимирівна — студентка 4 курсу, спеціальності 034 Культурологія, соціально-гуманітарний факультет, ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Науковий керівник - **Борінштейн Євген Русланович** - завідувач, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності ДЗ «Південноукраїнський національний університет імені К.Д. Ушинського»

ГЕНОЦИД ЯК СОЦІОКУЛЬТУРНЕ ЯВИЩЕ

Геноцид є міжнародно визнаним злочином, коли дії вчиняються з наміром знищити, повністю або частково, національну, етнічну, расову чи релігійну групу. Геноцид є міжнародно визнаним злочином, коли дії вчиняються з наміром знищити, повністю або частково, національну, етнічну, расову чи релігійну групу. Дії які є актом геноциду поділяють на такі категорії: вбивства членів групи, заподіяння тяжких тілесних або психічних ушкоджень